

Документ за разглеждане в заседание

B9-0502/2022

21.11.2022

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявление на Комисията
внесено съгласно член 132, параграф 2 от Правилника за дейността
относно резултатите от модернизацията на Договора за Енергийната
харта
(2022/2934(RSP))

**Мари-Пиер Ведрен, Клаудия Гамон, Клемен Грошел, Мартин
Хойсик, Николае Шефънуца**
от името на групата Renew

Резолюция на Европейския парламент относно резултатите от модернизацията на Договора за Енергийната харта (2022/2934(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за Енергийната харта (ДЕХ), подписан през 1994 г. и влязъл в сила през 1998 г.,
 - като взе предвид съобщението на Комисията от 11 декември 2019 г., относно Европейския зелен пакт (COM(2019)0640),
 - като взе предвид Препоръка (ЕС) 2021/1749 на Комисията от 28 септември 2021 г., озаглавена „Енергийната ефективност на първо място: от принципите към практиката“¹, и приложените към нея насоки,
 - като взе предвид Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (Директивата за енергията от възобновяеми източници)²,
 - като взе предвид Директива (ЕС) 2018/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност³,
 - като взе предвид процеса на модернизация на Договора за Енергийната харта, чието начало беше поставено през 2017 г., и предложението за текст на ЕС по този въпрос,
 - като взе предвид своята резолюция от 23 юни 2022 г. относно бъдещето на международната инвестиционна политика на ЕС⁴, в която се призовава за подготовката за координирано излизане от ДЕХ,
 - като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
- А. като има предвид, че Договорът за Енергийната харта (ДЕХ) е международно споразумение, което установява рамка за сътрудничество в сектора на изкопаемите горива; като има предвид, че Договорът беше подписан през 1994 г. и влезе в сила през април 1998 г.; като има предвид, че 53 страни са подписали ДЕХ и са договарящи се страни по него, в това число Европейския съюз и Евратом и всички негови държави членки с изключение на Италия;
- Б. като има предвид, че първоначалната цел на ДЕХ беше да се създаде форум за

¹ ОВ L 350, 4.10.2021 г., стр. 9.

² ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82.

³ ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 210.

⁴ Приети текстове, P9_TA(2022)0268.

сътрудничество между Изтока и Запада по отношение на политиката в областта на енергетиката, защитата на инвестициите, търговията и транзита; като има предвид, че разпоредбите на Договора относно защитата на инвестициите не са актуализирани от 90-те години на 20 век и че те са остарели в сравнение с новите стандарти, установени с реформирания подход на ЕС спрямо инвестиционната политика;

- В. като има предвид, че ДЕХ стана най-оспорваното инвестиционно споразумение в света, като по-голямата част от споровете са вътрешни за ЕС, между инвеститори от дадена държава — членка на ЕС, и инвеститори от друга държава — членка на ЕС;
- Г. като има предвид, че през юли 2019 г. Съветът предостави на Комисията мандат да договори задълбочена модернизация на ДЕХ, тъй като ДЕХ се нуждае от съществена реформа както по отношение на стандартите за защита на инвестициите, така и по отношение на укрепването на неговото измерение, свързано с устойчивостта;
- Д. като има предвид, че през май 2020 г. ЕС представи предложение за модернизацията на ДЕХ; като има предвид, че на 15 февруари 2021 г. ЕС представи на секретариата на ДЕХ допълнително предложение във връзка с определението за икономическа дейност в енергийния сектор, известно също като „изключване на изкопаемите горива“ (*fossil fuel carve out*); като има предвид, че от юли 2020 г. насам са проведени 15 кръга преговори; като има предвид, че на *ad hoc* заседанието на Конференцията за енергийната харта на 24 юни 2022 г. беше одобрен резултатът от преговорите за модернизация и беше постигнато „принципно съгласие“ по променения текст;
- Е. като има предвид, че редица държави — членки на ЕС, изразиха недоволство от ДЕХ; като има предвид, че според критиците ДЕХ е неспособен да се справи с изменението на климата и има възпиращ ефект върху законодателството, свързано с енергетиката, което го прави пречка за прехода към енергия от възобновяеми източници;
- Ж. като има предвид, че за да се постигне напредък по отношение на модернизацията, е необходимо одобрението на Парламента;
- З. като има предвид, че от 15 ноември 2022 г. насам Испания, Нидерландия, Полша, Германия, Словения и Франция изразиха намерението си да се оттеглят от ДЕХ, а Италия вече се оттегли;
- 1. признава, че ДЕХ е обект на сериозни критики, тъй като е считан за пречка за прехода на държавите членки към енергия от възобновяеми източници; счита, че действащият ДЕХ вече е несъвместим с целите на Зеления пакт, Парижкото споразумение и Закона за климата⁵; счита ДЕХ за остарял инструмент, който вече

⁵ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (ОВ L 243, 9.7.2021 г.).

не служи на интересите на Европейския съюз, особено по отношение на целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.;

2. признава ангажимента на Комисията за изпълнение на мандата, който ѝ беше предоставен във връзка с преговорите за модернизация, а именно да се изключи защитата на повечето инвестиции в изкопаеми горива и да се осигури привеждането на ДЕХ в съответствие с Парижкото споразумение, като същевременно се запази способността на ЕС да разработва мерки на публичната политика в съответствие с ангажимента му да стане първият неутрален по отношение на климата континент до 2050 г.;
3. отново призовава Комисията и държавите членки да започнат да подготвят координирано излизане от ДЕХ и споразумение, изключващо прилагането на клаузата за изтичане на срока на действие между заинтересовани договарящи се страни;
4. подчертава, че изменението на ДЕХ изисква единодушие на всички договарящи се страни, които гласуват на годишната конференция; отново изразява загриженост, че много договарящи се страни изглежда не споделят амбициите на ЕС в областта на смекчаването на последиците от изменението на климата, устойчивото развитие и енергийния преход въпреки факта, че всички те са подписали също Парижкото споразумение;
5. подчертава обезпокоителния брой инвестиционни искове срещу мерки в областта на околната среда; изразява съжаление относно факта, че различни държави, включително държавите членки, биват съдени във връзка с политиките в областта на климата, постепенното премахване на изкопаемите горива или справедливия преход;
6. приветства разяснението на Съда на Европейския съюз, че разпоредбите за уреждане на спорове между инвеститор и държава в ДЕХ не са приложими в случай на спорове в рамките на ЕС; отбелязва със загриженост, че решението по делото *Achmea*⁶ не възпря арбитражните съдилища да продължат да разглеждат инвестиционни спорове в рамките на ЕС; призовава държавите членки и Комисията, независимо от решението дали да подкрепят или не модернизацията на ДЕХ, да приемат споразумение помежду си относно неприложимостта на ДЕХ при спорове в рамките на ЕС;
7. припомня своите условия, определени в предходната резолюция, че модернизирването на ДЕХ следва да се откъсне от системата за уреждане на спорове между инвеститор и държава, да прекрати защитата на инвестициите в изкопаеми горива и да ограничи въздействието на клаузата за изтичане на срока на действие;
8. изразява съжаление, че резултатите от преговорите за модернизацията не е в съответствие с условията, определени от Парламента, и все още не е в

⁶ Решение на Съда от 6 март 2018 г., *Словашка република/Achmea BV*, дело C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158.

съответствие с целите на ЕС, определени в Европейския зелен пакт; припомня, че от Парламента ще бъде поискано да одобри процеса на модернизация, за да може той да продължи; изразява съжаление, че модернизираното предложение за ДЕХ запазва защитата на съществуващите инвестиции в изкопаеми горива за срок от десет години и че новите инвестиции в изкопаеми горива ще бъдат изключени едва след ратифицирането му от държавите — страни по Договора, което означава години на несигурност; изразява съжаление, че тази модернизация не позволява създаването на нова арбитражна система и че системата за уреждане на спорове между инвеститор и държава ще продължи да се прилага; изразява съжаление, че тези резултати от преговорите за модернизация не съдържат реформа на клаузата за изтичане на срока на действие, което означава, че в случай на оттегляне ДЕХ ще продължи да се прилага за оттеглящите се страни в продължение на 20 години;

9. във връзка с това приветства намерението на няколко държави членки да се оттеглят от ДЕХ; настоятелно призовава държавите членки, които обявиха намерението си да се оттеглят от ДЕХ, да изискат от Комисията да представи план за гарантиране на координирано оттегляне на ЕС от ДЕХ; изразява съжаление, че Комисията нито е работила по координираното оттегляне, нито сподели информация за него, въпреки многократните искания на Парламента от началото на преговорите за модернизация, като алтернатива в случай на незадоволителни резултати или на неуспех на процеса на модернизация;
10. подчертава необходимостта от координирани действия като европейци, а не само на равнището на отделните държави членки, за да бъде по-силна позицията в преговорите за оттегляне, да се ограничат отрицателните последици от клаузата за изтичане на срока на действие и ефективно да се премахне възможността за спорове в рамките на ЕС;
11. призовава Комисията да признае липсата на подкрепа от страна на Парламента и на много държави членки в Съвета за модернизирания ДЕХ и да предприеме съответни действия по време на следващата конференция за Енергийната харта, като обяви координирано оттегляне от Договора от името на ЕС и неговите държави членки;
12. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите членки.